

SOCIĀLAIS DARBS

IZGLĪTĪBA
PĒTNIECĪBA
PRAKSE

[doi:10.25143/soc-darbs_2021_ISBN-9789934563928](https://doi.org/10.25143/soc-darbs_2021_ISBN-9789934563928)

2021

SOCIĀLAIS DARBS

IZGLĪTĪBA
PĒTNIECĪBA
PRAKSE

2021

SOCIĀLAIS DARBS

IZGLĪTĪBA
PĒTNIECĪBA
PRAKSE

2021

UDK 364-78(082)

S 08

Sociālais darbs: izglītība, pētniecība, prakse 2021. [Rakstu krājums]. (2021).

Vilka L. (sast.). Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte. 216 lpp.

https://doi.org/10.25143/soc-darbs_2021_ISBN-9789934563928

Redkolēģija:

Dr. phil. Lolita Vilka

Dr. med. Liāna Deklava

Dr. med. Signe Tomsone

Dr. iur. Andrejs Vilks

Dr. theol. Olafs Brūvers

Mg. paed., Mg. sc. sal. Anita Ābele

Mg. sc. soc. Marika Lotko

Mg. sc. admin. Dagnija Staķe

Citējot atsauce uz izdevumu obligāta.

RSU Izdevniecības un poligrāfijas nodaļas vadītājs: Tenis Nigulis

RSU Izdevniecības un poligrāfijas nodaļas galvenā redaktore: Aija Lapsa

Literārie redaktori: Ināra Mikažāne (latviešu val.) un Jānis Zeimanis (angļu val.)

Korektore: Inga Lievīte

Datorgrafiķe: Ilze Stikāne

RSU IPD-359

© Rīgas Stradiņa universitāte, 2021

Dzirciema ielā 16, Rīgā, LV-1007

ISBN 978-9934-563-91-1 (drukāts izdevums)

ISBN 978-9934-563-92-8 (elektronisks izdevums, tiešsaistē)

Autori

- Anita Ābele, *Mg. paed.*, veselības aprūpes maģistre, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja, asistente.
- Ārija Baltiņa, *Mg. sc. soc.*, Latvijas Profesionālo sociālā darba speciālistu asociācija, prezidente.
- Povils Besecks (*Povilas Beseckas*), *Mg. sc. soc.*, Kauņas Lietišķo zinātņu universitāte (Lietuva).
- Liāna Deklava, *Dr. med.*, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja.
- Dace Erkena, *Mg. paed.*, Latvijas Universitātes Paula Stradiņa Medicīnas koledža, Sociālās aprūpes katedra, vadītāja.
- Inta Gerharde, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente.
- Estere Glūdiņa, *Bc. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, profesionālās bakalaura studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente.
- Vida Gudžinskiene, *Dr. sc. soc.*, profesore, Mikola Romera Universitāte (Lietuva).
- Kaije Kranīha (*Kaie Kranich*), *Mg. sc. soc.*, Tallinas Tehniskā universitāte (Igaunija).
- Madara Lārmane, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente.
- Marika Lotko, *Mg. iur.*, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja.
- Kadri Maikova (*Kadri Maikov*), *Dr. med.*, Igaunijas Dabas zinātņu universitāte.
- Mārtiņš Moors, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētājs.
- Baiba Paševica, *Mg. oec.*, *Mg. sc. pol.*, Rīgas Stradiņa universitāte, studiju programmas “Sociālais darbs” lektore.
- Edvarts Pāvulēns, *Bc. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, studiju programmas “Sociālais darbs” absolvents, Skrīveru dienas aprūpes centra vadītājs.
- Ramona Petraviča, Latvijas Republikas labklājības ministre no 23.01.2019. līdz 03.06.2021.
- Katrīna Pilkenena (*Katriina Pylkkänen*), Savonijas Lietišķo zinātņu universitāte (Somija), lektore.
- Kaspars Prūsis, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvents.

- Dace Rence**, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente.
- Rita Rindža**, veselības zinātņu maģistre, Rīgas 1. slimnīca, Īslaicīgas sociālās aprūpes nodaļas vadītāja.
- Evija Rutmane**, *Mg. sc. Soc*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente, Lielvārdes novada sociālā dienesta sociālā darbiniece.
- Silva Rupaine**, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja.
- Vēsma Sandberga**, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs” absolvente.
- Dagnija Staķe**, *Mg. oec.*, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja.
- Iripugi Šelomi Pramošita Perera** (*Irripugi Shelomi Pramoshitha Perera*), *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitātes starptautiskās maģistrantūras studiju programmas “Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem” absolvente
- Ilze Trapenciere**, *Mg. sc. soc.*, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, docētāja.
- Lolita Vilka**, *Dr. phil.*, asociētā profesore, Rīgas Stradiņa universitāte, Labklājības un sociālā darba katedra, vadītāja.

Saturs

<i>L. Vilka</i> . Priekšvārds	9
SOCIĀLĀ POLITIKA	
<i>R. Petraviča</i> . Sociālās jomas svarīgākie akcenti 2021.–2027. gada plānošanas periodā	15
SOCIĀLĀ DARBA IZGLĪTĪBA	
<i>L. Vilka</i> . Sociālajam darbam Latvijā 30 gadi: sociālā darba zināšanu, prasmju un kompetences aspekti	25
<i>M. Lotko</i> . Eiropas Sociālā darba skolu asociācijas darba aktualitātes	46
<i>I. Trapenciēre, V. Gudžinskiene</i> . Starptautiskā maģistra studiju programma “Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem”: pieredze un attīstība	50
<i>I. Trapenciēre, P. Besecks, K. Kranīha, K. Maikova, K. Pilkenena</i> . Nordplus projekts “Dziedinošā daba”	57
<i>M. Lotko</i> . Sociālā darba izglītības aktualitātes: intervija ar Vasili Joakimidi	59
PĒTĪJUMI	
<i>E. Rutmane, M. Lotko</i> . Ko iedzīvotāji un pašvaldības deputāti gaida no sociālajiem darbiniekiem?	73
<i>K. Prūsis, D. Rence, V. Sandberga</i> . Šķēršļi bērnu labāko interešu nodrošināšanā adopcijas procesā	90
<i>S. Rupaine</i> . Emocionālās inteliģences nozīme sociālā darba izglītībā	105
<i>I. Gerharde, R. Rindža</i> . Brīvprātīgā darba vadība stacionārās ārstniecības iestādēs	123
<i>M. Lārmane, M. Moors</i> . Sociālā darba ētika ierobežotu personāla resursu apstākļos sociālajā dienestā	141
SOCIĀLĀ DARBA PRAKSE	
<i>A. Ābele, Ā. Baltiņa, D. Erkena</i> . Sajūtu dārzs – inovatīva pieeja personu ar funkcionāliem traucējumiem rehabilitācijā	159
<i>L. Deklava</i> . Sociālā darba un veselības aprūpes saskares punkti	166

<i>I. Trapenciere. Šrilankā gūto zināšanu un pieredzes papildināšana:</i>	
intervija ar Šelomi Pereru	171
<i>I. Š. P. Perera. Sociālais darbs Šrilankā . . . . .</i>	174
<i>E. Glūdiņa. Ceļš uz profesionalitāti sociālajā darbā . . . . .</i>	190
<i>D. Staķe, B. Paševica, E. Pāvulēns. Vecums nav šķērslis . . . . .</i>	201
SOCIAL WORK: EDUCATION. RESEARCH. PRACTICE.	
Summary	212
Autoru rādītājs	215

Priekšvārds

*Es esmu tāpēc, ka mēs esam.*¹

UBUNTU

Rakstu krājums “Sociālais darbs: izglītība, pētniecība, prakse 2021” iznāk laikā, kad sociālā darba, nozares speciālistu izglītības un pētniecības jautājumi iegūst jaunas nokrāsas un virzienus, jomu skar negaidīti izaicinājumi un sociālā darba lauks kļūst aizvien plašāks.

Starptautiskā sociālās labklājības padome,² Starptautiskā sociālā darba skolu asociācija³ un Starptautiskā sociālā darba federācija⁴ 2020. gada rudenī apstiprināja sociālā darba globālās programmas⁵ 2020.–2030. gadam galvenās vadlīnijas. Tās ietver ideju un vīziju par jaunas sociālās vienošanās nepieciešamību starp valdībām un iedzīvotājiem, lai veicinātu universālas tiesības, iespējas, brīvību un ilgtspējīgu labklājību visiem cilvēkiem gan katras valsts kontekstā, gan visā pasaulē.

Uzsvērta ir sociālā darba ārkārtīgi svarīgā nozīme, lai šīs jaunās sociālās vienošanās varētu rasties, attīstot jaunu platformu un veidojot atvērtu telpu visiem cilvēkiem un tautām. Solidaritātes un globālās saiknes stiprināšana – tas ir globāls programmatiskais sociālā darba mērķis, kas izvirzīts paveikšanai divos gados. Tā moto ir – *Ubuntu*: Es esmu tāpēc, ka mēs esam.⁶

*Ubuntu*⁷ ir daudznozīmīgs apzīmējums, kas raksturo Āfrikas tautu humānismu. *Ubuntu* tiek raksturots kā bagātīgs jēdziens, kas ietver tautas filozofiju un praksi, tradīcijas, pārliecību, vērtības un attieksmes. Tas izsaka cilvēka būtību. *Ubuntu* ir atziņa, kas atklājas, sastopoties ar kolektīvo “es”: “Es esmu tikai cilvēks

---

¹ *Ubuntu*: I am because we are.

² The International Council on Social Welfare.

³ International Association of Schools of Social Work.

⁴ International Federation of Social Workers.

⁵ 2020 to 2030 global agenda for social work and social development framework: co-building inclusive social transformation. *IFSW*. 2 November 2020. <https://www.ifsw.org/2020-to-2030-global-agenda-for-social-work-and-social-development-framework-co-building-inclusive-social-transformation/>

⁶ 2021. gada Vispasaules sociālā darba dienas moto. *IFSW*. 16 March 2021. <https://www.ifsw.org/social-work-action/world-social-work-day/world-social-work-day-2021/>

⁷ *Ubuntu* – nguni valodas vārds.

caur citiem”.⁸ Cilvēki nepastāv kā izolēti indivīdi. Par cilvēku top, esot attiecībās ar citu cilvēcību. *Ubuntu* ietver ideju par atbalstu, sadarbību un solidaritāti.

Starptautiskās sociālā darba federācijas prezidente Silvana Martineza uzsver:

“*Ubuntu* ir spēcīgs vēstījums par solidaritātes nepieciešamību visos līmeņos: kopienās, sabiedrībās un visā pasaulē. Tas ir vēstījums, ka visi cilvēki ir savstarpēji saistīti un ka ilgtspējīgas, godīgas un sociāli taisnīgas nākotnes veidošana ir atkarīga no visu tautu līdzdalības atzišanas.”⁹

Solidaritātes stiprināšana kā sociālā darba programmatiskais mērķis ir vērsta uz uzticēšanos. “Mēs” dimensija sociālā darbinieka profesijā atklāj to, ko izsaka ar vārdu “sociāls”. Tas nenozīmē, ka individuālā “es” intereses un vajadzības tiek ignorētas. Gluži otrādi – to aplūkojums no virsindividuālā skatpunkta ļauj ieraudzīt individuālo dažādību, citādību un atšķirības, kas tomēr veido kopīgo “mēs”. Taču tas var tikt sasniegts, vien pastāvot zināmai vienprātībai, sociālam konsensam, nodrošinot sabiedrību visiem.

Visas pasaules sabiedrības kopīgs izaicinājums pašreiz ir Covid-19 pandēmijas pārvarēšana. Šai situācijai ir raksturīga augsta sociālā ievainojamība, nenoteiktība un neskaidrība par nākotni. Bet tā vienlaikus atgādina arī to, ka esam ļoti saistīti savās iespējās būt un pastāvēt. Visiem spēkiem veicināt noturību pret apstākļu spiedienu pašreiz ir vissvarīgākais. Taču tas būs paveicams ar visas sabiedrības kopīgām pūlēm, ikvienam izjūtot savu piederību kopienai un savu individuālo esību apliecinot, sevī izkopjot “mēs” izjūtu.

Latvijas sabiedrība ir pasaules daļa, un savu likteni tā daļa ar pasaules likteni. Latvijas sociālie darbinieki ir globālās sociālās darbinieku brālības daļa. Mūsu sociālie darbinieki un sociālā darba speciālisti, tāpat kā citās valstīs, ir pirmie, kas sniedz palīdzību un atbalstu grūtībās nonākušiem cilvēkiem.

“Ārkārtas stāvokļa izsludināšana izmainīja sociālo darbinieku ikdienas darbu vienas dienas laikā. Pārdomājot par pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem vispārējas piesardzības apstākļos, kāda sociālā darbiniece minēja, ka palīdzības un atbalsta sniegšana neatšķiras ne ārkārtas situācijā, ne ikdienā. Sociālie darbinieki turpina strādāt visādos apstākļos, tomēr ir ļoti radoši jāpieiet.”

Būt radošiem nozīmē arī būt gataviem mācīties. Nepieciešamība nodrošināt pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību mudināja sociālos darbiniekus un speciālistus īsā laikā apgūt prasmes un lietot darbā informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

---

⁸ Nontobeko, W. M. 2006. *The Significance of the Concept “Ubuntu” for Educational Management and Leadership During Democratic Transformation in South Africa*. 85. <https://core.ac.uk/download/pdf/37319167.pdf>

⁹ International Federation of Social Workers. 2021. *World social work day 2021*. <https://www.ifsw.org/social-work-action/world-social-work-day-2021/>

Priekšvārds

“Par darbu Covid-19 apstākļos kāda sociālā darbiniece stāstīja, ka viņi bija sasniedzami, ieinteresēti, iesaistījās un izrādīja iniciatīvu. Pandēmijas laika pieredze bijusi arī ļoti vērtīga. Sociālie darbinieki apguva ļoti daudz jaunu prasmju gan tehnoloģiju izmantošanā, gan arī spēja pielāgoties mainīgiem apstākļiem, reaģēt uzreiz un šodien, vairāk domāja paši un negaidīja, ka kāds no augšas pasargās un kaut ko iedos.”

Digitālās tehnoloģijas ir kļuvušas par būtiski svarīgu resursu sociālo darbinieku ikdienā. Vispārējas sociālās distancēšanās laikā sociālā darba iespēju robežas pakalpojumu nodrošināšanā ir kļuvušas pat plašākas. Lietojot attālinātas saziņas formātu gan sadarbībā ar klientiem, gan starp institūcijām, telpiskie attālumi vairs nav šķērslis. Un, raugoties nākotnē, attālinātām praksēm sociālajā darbā būs sava vieta.

“Tomēr ir arī tādi attālumi, kurus pagaidām nav iespējams pārvarēt pat ar tehnoloģiju palīdzību. Sociālā darbiniece uzskata, ka galvenais no sociālā darba pamatnosacījumiem ir cilvēks cilvēkam. Viņai grūti iebilst. Vien to, ka cilvēcības mērogi ir pašu cilvēku atbildībā.”

Rakstu krājums “Sociālais darbs: Izglītība. Pētniecība. Prakse” iznāk laikā, kad noslēdzas iepriekšējā plānošanas perioda (2014–2020) darbi un jau ir skaidras stratēģisko uzdevumu sociālās labklājības jomā aprises turpmākajā periodā (2021–2027). Tajā ievietotie raksti gan atspoguļo paveikto, gan liek domāt par turpmākiem izaicinājumiem.

Krājumu ievada labklājības ministres Ramonas Petravičas¹⁰ sociālās jomas uzdevumu izklāsts. Uzsvērta ir sociālā darba un sociālo pakalpojumu attīstība kā viena no galvenajām prioritātēm “Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam”. Pakalpojumu attīstīšana un to pieejamības nodrošināšana būs atkarīga no vairākiem apstākļiem, bet īpaši – no tā, kā sociālie dienesti spēs uzņemties pašvaldības turpmākās sociālās politikas veidošanu kopšakarībā ar administratīvi teritoriālo reformu. Svarīgs uzdevums ir profesionālu un kompetentu sociālo pakalpojumu sniegšanā iesaistīto cilvēkresursu nodrošināšana. Rakstā īpaša uzmanība ir veltīta sociālā darba jautājumiem, tostarp sociālo darbinieku izglītībai.

Krājuma sadaļā “Izglītība” ietvertie raksti atspoguļo mūsdienu aktualitātes šajā darba laukā. Asociētās profesores Lolitas Vilkas rakstā “Sociālajam darbam Latvijā 30 gadi: sociālā darba zināšanu, prasmju un kompetences aspekti” ir analizēta sociālo darbinieku / speciālistu profesionālā sagatavotība darbam. Atziņas balstītas uz 2012. un 2017. gada *ex ante* pētījumu datiem. Publikācijai ir metodoloģiska ievirze, mudinot domāt par to, kā zināšanas kļūst lietojamas praksē. Plaiss

¹⁰ Latvijas Republikas labklājības ministre no 23.01.2019. līdz 03.06.2021.

pārvarēšana starp teoriju un praksi ir iespējama, pilnveidojot mācīšanas un mācīšanās pieejas un metodes.

Izglītības un prakses attiecības sociālajā darbā ir iztirzātas intervijā ar Esekas Universitātes profesoru, Starptautiskās sociālo darbinieku federācijas pagaidu Izglītības komisijas vadītāju Vasili Joakimidi (*Vasilios Ioakimidis*) – aplūkota dažādu valstu pieredze, kā arī atspoguļota Globālā sociālā darba izglītības un prakses standarta¹¹ izstrāde. (Intervija notika šā standarta izstrādāšanas laikā. Standarts tika pieņemts 2020. gada rudenī.)

Starptautiskās sadarbības studiju programmas tiek attīstītas kā Eiropas sociālā darba izglītības inovatīvs modelis, paplašinot gan studējošo, gan mācībspēku izpratni par pieredzes dažādību. Maģistra studiju programmu “Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem” Rīgas Stradiņa universitāte sadarbībā Mikola Romera Universitāti realizē jau sešus gadus. Turklāt šim darbam ir droša nākotne – 2020. gada rudenī *Erasmus Mundus* projektu konkursā programmas darbībai un attīstībai tika saņemts sešu gadu Eiropas Komisijas finansējums. Ilzes Trapencieres un Vidas Gudžinskienes (Lietuva) raksts “Starptautiskā maģistra studiju programma “Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem”: pieredze un attīstība” atspoguļo starptautiskās sadarbības veikumu.

Marikas Lotko publikācijā ir sniegts īss pārskats par pēdējo gadu svarīgākajām aktualitātēm Eiropas Sociālā darba skolu asociācijas darbā.

Krājumā ir ievietoti arī vairāki raksti, kas atspoguļo Rīgas Stradiņa universitātes sociālā darba maģistru pētījumus. Evijas Rutmanes un Marikas Lotko pētījumā “Ko iedzīvotāji un pašvaldības deputāti gaida no sociālajiem darbiniekiem?” tiek skaidrota sociālā darba profesijas izpratnes problemātika, pētot jautājumu, ko iedzīvotāji un pašvaldības deputāti sagaida no sociālajiem darbiniekiem. Pētījuma rezultāti parāda, ka starp iedzīvotājiem un deputātiem, no vienas puses, un sociālajiem darbiniekiem, no otras puses, pastāv zināma “gaidu plaisa”. Šis secinājums rosina domāt par jaunu pētījumu, kurā galvenais jautājums būtu, kādēļ sociālie darbinieki viņu darba novērtējumu, ko sniedz iedzīvotāji, uzlūko pesimistiskāk nekā ir patiesībā?

Kaspars Prūsis, Dace Rence un Vēsma Sandberga pētījuma aprakstā “Šķēršļi bērnu labāko interešu nodrošināšanā adopcijas procesā” risina ļoti sensitīvu problemātiku par ārpus ģimenes aprūpi Latvijā, nodrošinot bērna neatņemamās tiesības uzaugt ģimenē. Autoriem ir ievērojama pieredze ārpus ģimenes aprūpes darbā, viņi ir pētījuši, kā tiek nodrošinātas triju pušu – adoptētāju, bērna un bērna izcelsmes ģimenes – tiesības.

---

¹¹ Global Standards for Social Work Education and Training. ISFW. 1 August 2020. <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/>

Priekšvārds

Silva Rupaine rakstā “Emocionālās inteligences nozīme sociālā darba izglītībā” izklāsta sociālā darba studentu un sociālo darbinieku emocionālās inteligences prasmju pilnveidošanas jautājumus neformālajā un formālajā izglītībā. Emocionālā inteligence ir viena no 10 svarīgākajām pieprasītajām prasmēm cilvēku daudzpusīgo attiecību uzturēšanā šobrīd un nākotnē. Šajā darbā ir bagātīgs emocionālās inteligences izpratnes teorētiskais skaidrojums un tiek raksturotas emocionālās inteligences pilnveides prakses.

Inta Gerharde un Rita Rindža pētījumā “Brīvprātīgā darba vadība stacionārās ārstniecības iestādēs” pievērsušās brīvprātīgā darba saturam, motivācijai un prasmēm, kā arī brīvprātīgā darba vadības jautājumiem. Viņas stāsta par brīvprātīgā darba veicēju ieguldījumu ārstniecības iestāžu pacientu labsajūtas uzlabošanā. Autoru skatījumā brīvprātīgais darbs ir kas vairāk nekā tikai individuāls atbalsts pacientiem. Brīvprātīgais darbs var būt kā dziedinošs process sabiedrībai kopumā, kurā dominē steiga un arvien mazāk vietas un laika paliek rūpēm par slimajiem tuviniekiem.

Pēdējo gadu laikā, strādājot pie sociālo darbinieku ētikas kodeksa jaunās redakcijas, sociālie darbinieki ir aktīvi diskutējuši par profesionālās ētikas jautājumiem praksē. Madaras Lārmanes un Mārtiņa Moora rakstā “Sociālā darba ētika ierobežotu personāla resursu apstākļos sociālajā dienestā” ir atspoguļoti pētījuma rezultāti, atbildot uz jautājumu, kuras ir darbinieku tipiskākās ētisko dilemmu risināšanas stratēģijas ierobežotu personāla resursu apstākļos Rīgas Sociālajā dienestā. Analizējot pētījuma rezultātus, autori norāda uz vairākiem riska faktoriem, kas negatīvi ietekmē kvalitatīvu sociālā darba pakalpojuma sniegšanu, tostarp uz formalizācijas tendenci sociālā darba profesionālajā darbībā.

Anita Ābele, Ārija Baltiņa un Dace Erkena pieredzes stāstā “Sajūtu dārzs – inovatīva pieeja personu ar funkcionāliem traucējumiem rehabilitācijā” aicina uz radošumu, praksē izmantojot ārtelpas vides iespējas. Autores lasītājus iepazīstina ar daudzveidīgu dabas materiāla, speciāla aprīkojuma un atbilstošas metodoloģijas lietošanu, vingrinot un attīstot maņas personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Iripugi Šelomi Pramošita Perera (*Iripugi Shelomi Pramoshitha Perera*) ir Rīgas Stradiņa universitātes starptautiskās studiju programmas “Sociālais darbs ar bērniem un jauniešiem” 2020. mācību gada absolvente. Par viņas studiju pieredzi šajā programmā un iepazīšanos ar Latviju var lasīt Ilzes Trapencieres intervijā. Savukārt rakstā “Sociālais darbs Šrilankā” Iripugi Šelomi Pramošita Perera iepazīstina ar Šrilankas sociālās labklājības sistēmu un raksturīgākajām sociālajām problēmām, kas bieži vien saistītas ar kultūras un tradīciju ietekmi. Sociālā darba profesija Šrilankā vēl ir ceļā uz atzišanu, lai gan valstī ir liels pieprasījums un nepieciešamība pēc profesionāliem sociālajiem darbiniekiem.

Estere Glūdiņa rakstā “Ceļš uz profesionalitāti sociālajā darbā” ir iedziļinājusies jautājumā par jaunā speciālista sagatavotību praktiskam sociālajam darbam, izceļot mācību prakses nozīmi studiju laikā. Viņa ir pētījusi iemeslus plaisai starp sociālā darba teoriju un praksi un veidus, kā panākt zināšanu un prasmju labāku atbilstību nozares vajadzībām. Rakstā ir stāstīts arī par autores personīgo pieredzi, studējot sociālo darbu augstskolā.

Paraudzīties uz sociālo darbu no starpdisciplīnu skatpunkta rosina Liānas Deklavas raksts “Sociālā darba un veselības aprūpes saskares punkti”.

Krājumu noslēdz Dagnijas Staķes, Baibas Paševicas un Edvarta Pāvulēna raksts “Vecums nav šķērslis”, kurā plaši atspoguļota starptautiska starpnozaru sadarbība *Nordplus* projektā, kura mērķis bija sniegt zināšanas un prasmes, veicināt aktīvu dzīvesveidu un šādi paaugstināt senioru dzīves kvalitāti Baltijas valstīs. Projekts noslēdzās 2019. gada decembrī, un 2020. gadā ieguva atkārtotu *Nordplus* finansiālo atbalstu projekta tālākai attīstīšanai.

Izdevums “Sociālais darbs: izglītība, pētniecība, prakse 2021” ir noderīgu, teorijā balstītu un praksē pārbaudītu atziņu apkopojums, kurš būs interesants plašam lasītāju lokam – gan studējošajiem un nozarē strādājošajiem, gan politikas plānotājiem un citiem interesentiem.

Redkolēģijas vārdā
Dr. phil. LOLITA VILKA